

Мамчич Інна Петрівна,

кандидатка філологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри підготовки іноземних громадян Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

м. Дніпро, Україна

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ: ВИКЛИКИ ПІД ЧАС СТВОРЕННЯ

Тест як метод оцінювання і вимірювання набув актуальності не лише після приєднання України до Болонської декларації в 2005 році, а й, на жаль, через повномасштабне вторгнення РФ в Україну, коли кваліфікаційні роботи вищі вимушені були замінити на тести.

Говоритиму про виклики створення тих тестів, які найчастіше застосовують у викладанні, не стандартизованих. Це зокрема:

- тест поточного контролю успішності;
- тест проміжного контролю успішності;
- тест підсумкового контролю успішності.

Тест поточного та проміжного контролю успішності вимірює приріст знань, умінь, навичок за короткий період, тому такі можуть містити питання на деталізацію, конкретизацію явища, що вивчається, на виявлення його окремих рис.

Тест підсумкового контролю успішності – інструмент оцінювання, який застосовують для перевірки глибини засвоєння навчального матеріалу. Особливість цього виду тестів у тому, що вони не мають містити питань на деталізацію, конкретизацію тощо. У викладацькій же практиці маємо неусвідомлення різниці цих видів тестів, а отже, відсутність їх специфікації (структурної схеми).

Кожен тест повинен мати інструкцію. Інструкція має бути простою й стислою, але водночас містити інформацію про

- мету тесту;
- час на виконання;
- те, як позначати правильну відповідь.

В інструкції має бути наведений зразок запису правильної відповіді. Найчастіше наші тести не містять такої інструкції. Це також виклик.

Далі потрібно упорядкувати тест. Упорядкування тесту має відповідати таким умовам:

- усі завдання однієї форми мають бути об'єднані в одну групу;
- перед кожною групою завдань потрібно помістити інструкцію щодо їх виконання;
- завдання мають бути організовані в певному порядку (наприклад, хронологічному, тематичному, а найкраще – у порядку ускладнення).

Завдання в тестовій формі має дві частини: умова та варіанти відповіді.

I. Умова – це стимул для відповіді, яка описує певну проблему і ставить завдання перед екзаменованим.

Умова може подаватися у формі запитання або в наказовій формі. Але в усьому тесті умова повинна формуватися однаково! Також умова має бути відносно довгою, а відповіді – короткими.

Вимоги до умови закритого завдання в тестовій формі:

- чітке формулювання (не більш як одне речення з 7–8 слів);
- проста синтаксична конструкція;
- відсутність двозначності;
- уникати заперечення;
- не вводити абсолютних слів *іноді, часто, завжди, усе, ніколи*, щоб уникнути невизначеності;
- умова завдання та дистрактори повинні відрізнятися шрифтом.

II. Написання варіантів відповідей є найскладнішим завданням під час створення завдання в тестовій формі.

Відповіді до завдання – це сукупність правильної та неправильної, але максимально правдоподібних, відповідей – дистракторів (від англійського *to distract* – відвертати увагу). Їх кількість визначає зміст і формальні критерії завдання. Що менше число дистракторів, то вище вірогідність вгадування правильної відповіді. Через те там, де це можливо, треба прагнути мати 4–6 варіантів відповіді. Отже, якщо завдання повинно мати 5 відповідей, а насправді їх існує лише 4, – завдання з тесту вилучають.

Вимоги до дистракторів:

- приблизно однаковий обсяг дистракторів;
- граматичне узгодження відповідей з умовою завдання;
- абсолютні слова *усе, жодна, ніколи, завжди, ймовірно* та фрази *все / нічого із зазначеного* сприяють угадуванню відповіді, тому їх не рекомендують уживати;
- відповідь на одне завдання не може давати відповіді на інше;
- краще використовувати розгорнуте запитання й стислу відповідь, ніж навпаки.

Укладаючи тести, слід зважати на специфіку умов тестування, під час якого учасник перебуває в стресовій ситуації: результати тестування впливатимуть на його подальшу долю, обмежений час виконання.

Саме тому до оформлення завдань у тестовій формі висуваються додаткові вимоги. Кожне завдання має перевіряти виключно одну компетенцію. Умову завдання, необхідний ілюстративний матеріал та варіанти відповідей потрібно розташовувати послідовно, одне завдання від іншого відокремлювати.

Завдання на увідповіднення дають змогу перевірити так звані асоціативні знання: взаємозв'язок фактів, подій, явищ, форм і змісту, властивостями, формулами, законами, датами тощо.

Основні елементи композиції таких завдань у тестовій формі:

1. Інструкція – «Увідповідніть...». Приклад виконання.
2. Порядковий номер завдання.
3. Формальна вимога – різна кількість елементів у правому та лівому стовпцях. Правдоподібні елементи розташовують у правому стовпчику, вони виконують роль дистракторів. Їх кількість має бути більшою за число елементів

ліворуч. Літери та цифри використовують як ідентифікатори елементів двох стовпчиків. Їхні позиції (цифра – праворуч, літера – ліворуч і навпаки) принципового значення не мають.

Завдання на встановлення правильної послідовності призначено передусім для перевірки сформованості алгоритмічного мислення й алгоритмічних знань і вмінь, навичок пізнавальної діяльності.

Алгоритмічне мислення – інтелектуальна здатність, що виявляється у визначенні найкращої послідовності дій за виконання навчальних і практичних завдань.

Варіанти завдань такої форми:

1. Послідовність історичних подій.
2. Послідовність дій та операцій.
3. Послідовність різних процесів (історичних, літературних, художніх, лінгвістичних тощо).
4. Ланцюжок розумових дій, який утворює систему знань, умінь, уявлень.
5. Перевірка знань певних понять і термінів різних дисциплін.

Специфічність завдань відкритої форми полягає в тому, що в них не пропонується перелік відповідей. Тестований повинен сам дописати відповідь, яка свідчить про наявність або відсутність потрібних знань. Види завдань відкритої форми:

- формулювання короткого та точного запитання;
- формулювання короткої та точної відповіді;
- вилучення з відповіді ключового слова, яке тестований і повинен додати.

Отже, завдання формулюють у вигляді твердження. Воно перетворюється на істинне, якщо відповідь правильна, або на хибне, якщо відповідь неправильна.

Завдання відкритої форми використовують там, де важливо повністю виключити вгадування, а отже, підвищити якість педагогічного вимірювання.

Висновуємо. Тест – потрібний інструмент педагогічного вимірювання, написання й упорядкування якого потребує глибоких знань предмета і законів тестології, значних зусиль і бажання скласти його якнайкраще.